

proces-verbaal terechtzitting

GERECHTSHOF AMSTERDAM

Afdeling strafrecht

Parketnummer: 23-002697-19 (mega Vandros)

Zittingslocatie Justitieel Complex Schiphol

Proces-verbaal van de in het openbaar gehouden terechtzitting van de meervoudige strafkamer van dit gerechtshof op 26 oktober 2021.

Tegenwoordig zijn:

mr. R.P. den Otter, voorzitter,
mr. J.W.H.G. Loyson en mr. R. Kuiper, leden,
mr. O.F. Qane en mr. N.R. Achterberg, griffiers.

Het openbaar ministerie wordt vertegenwoordigd door mr. J. Plooij en mr. L.N. Stempfer, beiden advocaat-generaal (hierna: de advocaat-generaal).

De voorzitter doet de zaak tegen de hierna te noemen verdachte uitroepen.

De verdachte, ter terechtzitting verschenen, antwoordt op vragen van de voorzitter te zijn:

Willem Frederik HOLLEEDER,
geboren te Amsterdam op 29 mei 1958,
gedetineerd in de extra beveiligde penitentiaire inrichting te Vught (EBI).

Als raadslieden van de verdachte zijn ter terechtzitting aanwezig mr. S.L.J. Janssen en mr. D.N. de Jonge, beiden advocaat te Rotterdam (hierna respectievelijk aangeduid als raadsman en raadvrouw).

De voorzitter vermaant de verdachte oplettend te zijn op hetgeen hij zal horen en deelt hem mee dat hij niet tot antwoorden verplicht is.

Het hof hervat het onderzoek ter terechtzitting in de stand waarin het zich bevond ten tijde van de schorsing van het onderzoek ter terechtzitting op 14 oktober 2021.

De voorzitter deelt mee dat het getuigenverhoor van Mink Kok (hierna: Kok) op 28 oktober a.s. niet door kan gaan. Nadat het contact tussen Kok enerzijds en het hof en de ambassade anderzijds was verstomt, is er thans wel weer contact middels de advocaat mr. M.C.J. Teurlings. De belemmering voor Kok om Libanon uit te reizen, bestaat nog steeds. Er wordt bekeken in overleg met de Nederlandse ambassade in Beirut of die belemmering kan worden opgeheven. Als nieuwe mogelijke data voor het verhoor van Kok zijn 11 en 12 november a.s. beschikbaar.

Verder deelt de voorzitter mede dat het aanvullend verhoor van de getuige Sandra den Hartog plaats kan vinden op 12 november a.s.

De voorzitter maakt melding van de e-mail van de verdediging van 25 oktober 2021 aan het hof en het openbaar ministerie over het verhoor van de getuige Kaatee. Uit deze e-mail volgt het voorstel om het

aanstaande getuigenverhoor van de getuige Kaatee te beschouwen als een oriënterend verhoor over drie onderwerpen, te weten:

1. de reactie van Kaatee op de getuigenverklaringen van Rob Boon van 26 april 2021 en 30 april 2021,
2. de contacten van Kaatee met advocaat-generaal mr. L. Stempher en hetgeen in dat verband gewisseld zou zijn, en
3. de verklaringen van de getuigen Sonja Holleeder en Sandra den Hartog over afdracht van gelden door Kaatee aan deze getuigen.

De voorzitter maakt melding van de e-mail van 25 oktober 2021 van het hof aan de verdediging en het openbaar ministerie in reactie op de hiervoor genoemde e-mail van de verdediging van dezelfde datum. Daarin is het voorstel gedaan om de verdediging de gelegenheid te geven de getuige Kaatee vragen te stellen over de genoemde drie onderwerpen. Vervolgens zullen ook het hof en het openbaar ministerie over die drie thema's vragen kunnen stellen aan de getuige Kaatee.

Nadat de ondervraging over deze onderwerpen heeft plaatsgevonden, zal het hof de vraag aan de orde stellen of er andere (sub)thema's zijn waarover de procesdeelnemers vragen willen stellen. Ook zal dan pas een beslissing over de eventuele voeging van stukken worden genomen.

Desgevraagd delen het openbaar ministerie en de verdediging mee in te stemmen met dit voorstel.

Verhoor getuige M.A. Kaatee

De voorzitter belast de oudste raadsheer met het getuigenverhoor.

De oudste raadsheer doet voor zich verschijnen de getuige Marcellus Arnoldus Kaatee (hierna: Kaatee). De getuige Kaatee wordt bijgestaan door mr. J.I.M.G. Jahae, advocaat te Amsterdam.

De getuige doet op vragen van de oudste raadsheer opgave omtrent naam, voornamen, geboorteplaats, geboortedatum en beroep, zoals hieronder is vermeld, en legt vervolgens op de bij de wet voorgeschreven wijze in handen van de oudste raadsheer de eed af de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zullen verklaren. De getuige verklaart geen bloed- of aanverwant van de verdachte te zijn. De oudste raadsheer deelt de getuige mede dat gegevens omtrent zijn adres bij het hof bekend zijn aan de hand van het door de getuige ingevulde formulier dat bij de stukken van het dossier is gevoegd.

Vervolgens wijst de oudste raadsheer de getuige op zijn recht zich te verschonen van het beantwoorden van hem gestelde vragen, indien hij daardoor zichzelf aan het gevaar van een strafrechtelijke veroordeling zou blootstellen.

De oudste raadsheer deelt mede dat het hof ermee bekend is dat tegen de getuige Kaatee een strafrechtelijk onderzoek loopt onder de codenaam 26Terrell.

De oudste raadsheer wijst de getuige er op dat hij wordt gehoord als getuige in de strafzaak tegen de verdachte Holleeder in het kader van het onderzoek Vandros.

De oudste raadsheer deelt mede dat de getuige niet eerder in het onderzoek Vandros is gehoord en dat het getuigenverhoor plaatsvindt op verzoek van de verdediging.

De getuige **Marcellus Arnoldus Kaatee**, geboren op 20 september 1958 te Amsterdam, ondernemer, verklaart op vragen van het hof het volgende.

(De aan de getuige gestelde vragen zijn cursief opgenomen waar dat verhelderend werkt.)

Ik ben bereid vandaag vragen te beantwoorden. Ik heb ter voorbereiding op het getuigenverhoor vandaag geen mensen gesproken, maar ik zit zelf in een strafrechtelijk onderzoek dus ik heb parate kennis om het zo maar eens uit te drukken.

Ik heb de strafzaak Vandros tegen de verdachte zoals gevoerd in eerste aanleg bij de rechtbank en op dit moment bij het hof alleen in de media gevolgd.

Er heeft in het onderzoek 26Terrell nog geen afrondend verhoor plaatsgevonden. De processen-verbaal van de door mij afgelegde verklaringen heb ik nog niet ondertekend. Vooraf was afgesproken dat ik de gelegenheid zou krijgen om de geluidsopnamen te checken. Ik heb namelijk uit informatie van de verhorende verbalisanten begrepen dat een groot aantal pagina's is weggelaten uit de processen-verbaal en het gaat mij nu juist om die weglatingen. Daar hebben we een discussie over, met name over de plaats waar wij die geluidsopnamen kunnen gaan beluisteren. Het openbaar ministerie wil aan ons die geluidsopnamen niet verstrekken, ook niet op een beveiligde link.

U deelt mij mede dat het hof mijn reactie op de verklaringen van de heer Boon onder de titel 'Bijsluiter verhoor Robert Wilhelmus Albertus Boon van 26 april 2021 respectievelijk 30 april 2021' heeft ontvangen, maar dat de daarin genoemde bijlage, inhoudende een reactie van de heer La Lau, ontbreekt. Ik kan enkel toevoegen dat de heer La Lau zijn reactie rechtstreeks naar het openbaar ministerie heeft gestuurd. Ik hoor de verdediging meedelen dat ook zij die bijlage niet hebben.

De verdediging wordt in de gelegenheid gesteld vragen te stellen aan de getuige. De getuige verklaart op vragen van de verdediging het volgende.

Het klopt dat ik op 3 juli 2020, elf jaar na mijn vrijspraak, een gesprek heb gehad met mr. Stempher. Bij dat gesprek waren aanwezig mr. Jahae en twee rechercheurs die mr. Stempher had meegenomen. Deze twee rechercheurs waren later ook betrokken bij mijn verhoren. Over de aanleiding tot dat gesprek kan ik het volgende zeggen. Er liep een procedure bij de Kansspelautoriteit in verband met de vergunningen voor La Lau, de koper van de automatenhallen en de panden. Ik heb daar een zienswijze ingediend waarin ik ben ingegaan op de beoordeling van het Landelijk Bureau BIBOB enkele maanden voorafgaand aan het Vandros-vonnis waarin het hele Vandros-vonnis en de verwijten terugkwamen. Daar heb ik op gereageerd. Ik heb mij eerder al verantwoord voor uw hof en ik ben onherroepelijk en integraal vrijgesproken voor wat mij in dat BIBOB-verhaal werd verweten. Ik heb opgemerkt dat tegen mij geen strafrechtelijk onderzoek liep. Ik heb daarna mijn advocaat een mailtje gestuurd dat hij er niet van op moest kijken dat er nu, nadat ik deze zienswijze had ingediend, een strafrechtelijk onderzoek tegen mij gestart zal gaan worden. En prompt negen dagen daarna kreeg mijn advocaat een telefoontje van mr. Stempher die meedeelde dat, gelet op het Vandros-vonnis, toch het vermoeden was ontstaan dat ik strafbare feiten heb begaan. Daar is die afspraak voor dat gesprek op 3 juli 2020 uit voort gekomen.

Ik moet er nog bij zeggen dat er intensief contact is tussen het openbaar ministerie en de Kansspelautoriteit, daar zijn we inmiddels wel achter. Ik heb een WOB-verzoek ingediend bij de Kansspelautoriteit, en dat heeft de heer La Lau ook gedaan, over alle contacten tussen overheid, tussen gemeente en de Kansspelautoriteit. Wij hadden namelijk sterk de indruk dat het openbaar ministerie dit bestuursrechtelijke traject aanstuurt. Het begon al met die tip om de vergunningen allemaal in te trekken in 2018. Ze hebben ook een presentatie gegeven aan het Bureau BIBOB en de Kansspelautoriteit. Dat blijkt uit die WOB-stukken. De link tussen het openbaar ministerie en

de Kansspelautoriteit bleek later ook intensief te zijn. Vandaar mijn verwachting dat er tegen mij een strafrechtelijk onderzoek zou worden gestart. Het Bureau BIBOB adviseert de gemeente en de Kansspelautoriteit en heeft een rapport verstuurd gedateerd 21 maart 2019. Zo zie je dat het een kongsi is om mij het leven zuur te maken.

De aanleiding voor het gesprek met mr. Stempher op 3 juli 2020 was het Vandros vonnis. Dat vormde de aanleiding om mij opnieuw te verdenken van de feiten waarvoor ik integraal ben vrijgesproken. Dat motiveerde hij verder niet. Hij vond overigens de heer La Lau geen goede partij om de bedrijven te kopen. Dat soort uitlatingen.

Ik zag dat gesprek met mr. Stempher als pure chantage. Aan mij werd een keuze voorgelegd: of u stemt in met onze visie en dan gaan wij met u het gesprek aan, dan staat de deur op een kier, en als u dat niet doet dan gaan wij u opnieuw vervolgen. Er werd nog bij gezegd: wij gaan die verklaring niet voor u dicteren, u moet dat in uw eigen woorden verklaren. Zo is het gebeurd en zo heb ik daar ook over geschreven in 'Kafka op de wallen'. Ik heb ook een beëdigde verklaring afgelegd over die gebeurtenis.

Ik heb verslag gedaan van hoe het vraag-en-antwoord-spel tot stand kwam, hoe die keuze aan mij werd voorgelegd. U vraagt mij of ik dat kan reproduceren. Ik wil dat wel voorlezen uit de bijlage bij die beëdigde verklaring. Ik heb daar verslag van gedaan een paar dagen na het gesprek en waarvan mijn advocaat heeft gezegd dat het heel goed is weergegeven en er niets op valt aan te merken. Ik heb het meegenomen. De beëdigde verklaring is van 15 juli 2020 en het bijgevoegde verslag is van 5 juli 2020. We hadden overigens voorafgaand aan het gesprek op 3 juli 2020 afgesproken dat we niets zouden opnemen en dat hebben wij ook niet gedaan.

Ik heb naar aanleiding van het gesprek op 3 juli 2020 twee acties ondernomen: ik heb dat verslag gemaakt en daaropvolgend die beëdigde verklaring afgelegd. Daarnaast heb ik ook een brief geschreven aan de president van de rechtbank waar ik ook een antwoord van heb ontvangen. Die stukken zitten er ook in.

De getuige leest met instemming van de procespartijen de volgende passage uit zijn vertrouwelijk memo van 3 juli 2020 voor:

Nadat alle gespreksdeelnemers elkaar hebben verzekerd het gesprek niet op te (zullen) nemen, steekt Officier van Justitie Lars Stempher van wal: "Wij denken dat de Wallenpanden feitelijk van meneer Holleeder zijn. Deze zijn in 2003 afgeperst van de heer Endstra en daarna witgewassen. Wij verdenken meneer Kaatee ervan dat hij hierbij behulpzaam is geweest. Hieruit volgt een verdenking conform artikel 27 Wetboek van Strafvordering.

Wij baseren deze verdenking op verschillende getuigenverklaringen en met name op een opgenomen gesprek tussen Astrid Holleeder, mevrouw Dijkhuis en meneer Holleeder. Uit dit gesprek blijkt dat meneer Holleeder de feitelijke eigenaar is van de gokhallen. Wij hebben onze visie gepresenteerd in de strafzaak Vandros. Blijkens het vonnis deelt de rechtbank onze visie, ook wat betreft het feitelijk eigendom van de gokhallen. Hoewel de uitspraak nog niet onherroepelijk is, kan dit niet zonder gevolgen blijven."

Jahae merkt op dat de gokhallen Molensteeg en Buddy Buddy en de panden inmiddels zijn verkocht. In het kader van die verkoop is met het OM afgestemd dat de verkoopopbrengst rechtstreeks naar het Openbaar Ministerie gaat als aflossing van de leningen van Paarlberg. Daarover loopt nog een procedure.

Officier van justitie Stempher reageert:

"Wij kennen de koopcontracten met de heer La Lau. Wij vinden dit geen goede partij. Het gaat ons bovendien niet alleen om de gokhallen Molensteeg en Buddy Buddy en de panden waarin deze zijn gevestigd. Het gaat ons om panden die meneer Grifhorst in 1992 heeft gekocht van de erfgenamen van Zwarte Joop. Wij denken dat die zijn gekocht met losgeld van de Heinekenontvoering. Dat heeft meneer Holleeder zelf verklaard in Vandros."

Kaatee wijst officier van justitie Stempher erop dat niet alle voormalige panden van Grifhorst op de Wallen in 1992 zijn gekocht van de erven van Zwarte Joop. Naderhand zijn door Grifhorst ook andere wallenpanden aangekocht, volledig gefinancierd met een hypotheek. In die aankoop kan dus geen losgeld besloten zijn.

Officier van justitie Stempher is het daar niet mee eens maar licht dit niet toe.

"In het dossier hebben wij gezien dat mensen bij Holleeder in de tang zijn geraakt, waarvan een behoorlijk aantal het niet meer kan navertellen. Mogelijk is dat bij u ook het geval geweest meneer Kaatee, en heeft u onder dwang moeten meewerken aan de praktijken van Holleeder. Als dat het geval is geweest, staat de deur voor u op een kier en zijn wij bereid hierover het gesprek met u aan te gaan. Zo niet, dan wordt u (opnieuw) vervolgd."

Een arrestatie 'met alle toeters en bellen' lijkt Stempher niet nodig. Er volgt een uitnodiging om op een nader aan te wijzen politiebureau als verdachte verklaringen te komen afleggen. (...)

Kaatee vraagt aan officier van justitie Stempher waarom het Openbaar Ministerie de heer La Lau geen goede partij vindt. Officier van justitie Stempher geeft daar geen antwoord op en herhaalt wat hij eerder heeft gezegd: "het OM vindt La Lau gewoon geen goede partij, laat ik het daar maar bij houden."

Kaatee vraagt aan officier van justitie Stempher of het Openbaar Ministerie om die reden in 2018 de Kansspelautoriteit heeft getipt die vervolgens de exploitatievergunningen van de heer La Lau heeft ingetrokken om de verkoop tegen te houden. Officier van justitie Stempher zegt dat hij daar niets vanaf weet.

Kaatee probeert een bevestiging van officier van justitie Stempher langs een andere weg te verkrijgen:

"In februari 2018 heeft het Landelijk Parket de Kansspelautoriteit getipt een onderzoek te starten naar de bedrijven van La Lau in verband met de overname. Dit heeft de KSA bekend gemaakt in de bibob-procedure."

Dan (moet hij toegeven en zegt hij): "Dat zijn wij inderdaad geweest, maar wij hebben geen invloed op de uitkomst van die procedure."

Ik heb inmiddels de WOB-stukken gezien en het is dan een beetje lachwekkend om dat laatste zo te zeggen.

Het klopt dat de koopovereenkomst die ik met La Lau heb gesloten als opschortende voorwaarde vermeldt het verkrijgen door La Lau van exploitatievergunningen.

Er is door mr. Stempher niet méér gezegd dan dat de deur op een kier stond, die optie werd geboden. Maar er is geen sprake van dat ik onder dwang die speelhallen heb gekocht. Het sloeg al helemaal nergens op. Vandaar dat ik het ook een soort chantage vond: óf u verklaart dit en ook nog met de opmerking erbij 'in uw eigen woorden, wij gaan het niet dicteren', óf we gaan u opnieuw vervolgen. Dat tweede is natuurlijk helemaal verschrikkelijk. Zo word je toch onder druk gezet. Zo heb ik dat gevoeld. We moesten in een week reageren. Ik zei toen tegen mijn advocaat dat hij moest zeggen: als je niets beters te doen hebt, dan ga je maar vervolgen. Toen zei mr. Stempher: dan gaan we de procedure in.